

Møte fredag den 10. desember kl. 10

President: J ø r g e n K o s m o

D a g s o r d e n (nr. 28):

1. Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene May Hansen og Inga Marte Thorkildsen om opprettelse av krisesenter for barn i de fem barnevernsregionene (Innst. S. nr. 57 (2004-2005), jf. Dokument nr. 8:85 (2003-2004))
2. Referat

Presidenten: Representanten Inger S. Enger vil framsette et privat forslag.

Inger S. Enger (Sp) [10:02:26]: På vegne av Ola D. Gløtvold, Morten Lund, Rune J. Skjælaaen og meg sjøl vil jeg fremme et forslag om å gi fritak for å betale merverdiavgift ved omsetning av alternativ energi til bruk i husholdningene.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene May Hansen og Inga Marte Thorkildsen om opprettelse av krisesenter for barn i de fem barnevernsregionene (Innst. S. nr. 57 (2004-2005), jf. Dokument nr. 8:85 (2003-2004))

Presidenten: Etter ønske fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver partigruppe.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt anledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Afshan Rafiq (H) [10:04:04] (ordfører for saken):

Stortinget behandler i dag et forslag fra stortingsrepresentantene May Hansen og Inga Marte Thorkildsen om opprettelse av krisesenter for barn i de fem barnevernsregionene.

Debatten om kriserammede barn engasjerer og berører mange. Det er stor enighet om viktigheten av å sikre rask hjelp til barn som er i akutt krise, på grunn av ulike former for overgrep eller sosiale problemer.

Forslaget har nok gode intensjoner, men flertallet, bestående av Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, ser ikke at det kan løse dagens utfordringer. Flertallet i komiteen ser ikke hva krisesentrene, slik SV foreslår, skal kunne tilby som de kommunale og interkommunale tilbudene ikke allerede gir. Det er trolig barns behov for lavterskeltilbud som er den mest sentrale begrunnelsen for forslaget. Flertallet

er av den oppfatning at fem regionale sentre ikke vil gi et bedre tilbud, med unntak overfor dem som bor nær disse fem sentra, fordi reiseavstanden til det regionale senteret vil bli for stor for mange.

Flertallet registrerer derimot at Barne- og familiedepartementet skal ha en skikkelig gjennomgang av dagens ordning for å se hvordan barnevernsvaktene fungerer, og at det sentrale ved en slik gjennomgang vil være en kartlegging av tilgjengeligheten for barn som trenger akutt hjelp.

Flertallet tar det for gitt at det statlige barnevernet klarer å samarbeide med de lokale myndighetene, slik at man sikrer en oversiktlig informasjon som er allment kjent, og får til et treffsikkert tilbud, slik at barn som trenger hjelp, får den hjelpen de trenger.

Som sagt ser ikke flertallet at forslaget fra Sosialistisk Venstreparti om fem regionale krisesentre for barn vil bedre situasjonen for dem som trenger hjelp, i forhold til de tilbudene vi allerede har lokalt i dag. Det er disse som må styrkes og bedres fremfor at man innfører nye, omfattende og lite treffsikre tiltak. Derfor går flertallet inn for at forslaget avvises.

May Hansen (SV) [10:06:30]: Vi behandler i dag Dokument nr. 8:85 for 2003-2004 fra stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen og undertegnede om opprettelse av krisesenter for barn i de fem barnevernsregionene. Dette forslaget ble fremmet av undertegnede i juni, sammen med forslaget om en ny avhørsmodell av barn, barnehuset.

Jeg har sittet i en gruppe i Nordisk Råd som har hatt som mandat å se på barns oppvekstvilkår i Norden, i Nordvest-Russland og på Grønland. Det er en negativ utvikling i våre land som viser at mange barn og unge sliter og trenger tiltak fra det offentlige for å få en bedre hverdag og framtid. Jeg har besøkt krisesentre for barn, og jeg syns det er veldig trist at ikke komiteen går inn for en utredning av og en støtte til dette nødvendige og gode tilbudet. Dette er et tilbud hvor barn og unge på eget initiativ og egne premisser kan få hjelp. Forslaget går ut på at det opprettes et lavterskeltilbud bemannet med høy kompetanse, som kan vurdere barns situasjon og henvise det videre til det tilbudet barnet trenger. Dette er et tilbud som fungerer meget bra i andre land. Selv har jeg besøkt et slikt senter i Riga, som var et godt tilbud med høy kompetanse som mange barn oppsøkte av ulike grunner, f.eks. gatebarn, barn utsatt for overgrep og barn som trengte litt ro for å finne ut av ulike problemstillinger. Vi trenger forskjellige tilbud til barn og unge, fordi flere barn og unge trenger hjelp. Barn er forskjellige, og de har ulike problemstillinger.

Et lavterskeltilbud som et krisesenter hadde vært et godt supplement til eksisterende tilbud. Et krisesenter for barn er ikke tenkt tilknyttet barnevernet. Dette skal være et lavterskeltilbud som barn kan oppsøke selv. Her skal man kunne være fra noen dager opptil noen uker etter som man trenger det. Det skal være et forebyggende tiltak hvor barnet møter et tverrfaglig team som går inn og vurderer videre hva barnet trenger. Det kan være barn

som har vært utsatt for traumer, eller barn som lever i en vanskelig livssituasjon og trenger en pause fra hjemmesituasjonen. De skal, som jeg har sagt før, få sin situasjon vurdert og få snakke med fagpersonell. Dette skal være et sted hvor barn og unge selv ut fra eget initiativ kan få hjelp på egne premisser.

Dette er ikke en barnevernsvakt som de fleste stedene i landet kun er en telefon. Det er ikke slik at barnevernsvaktene rundt omkring i dette landet er et mottakssted. Jeg kommer selv fra en stor by med masse problematikk, og barnevernsvakten er kun en telefon. Det er for mange barn og unge en høy terskel for å henvende seg til barnevernet – barn er lojale mot sine foreldre, og mange opplever at det er vanskelig. Tilbudet kan heller ikke sammenliknes med et krisesenter for voksne, slik saksordføreren har skrevet. Dette skal være et undersøkelses- og behandlingstilbud for barn, og skal kanalisere barna videre til det tilbudet som er best egnet for dem. Det kan være barnevernet, men det kan også være andre tilbud. De fem barnevernsregionene er valgt fordi vi må starte et sted og se hvor stort dette behovet er. Det er altså tenkt slik, akkurat som ved Barnehuset på Island, at fagpersonell kan reise ut i distriktene til de barna som henvender seg til dem. Dette tilbudet fungerer veldig bra andre steder. Barnehuset på Island er en annen modell, som retter seg inn mot barn og unge som er utsatt for seksuelle overgrep. Det er også et forslag som nå ligger til behandling.

Vi trenger ulike tiltak i Norge for å møte den vanskelig situasjonen mange barn og unge lever i. Vi har en negativ utvikling, med vold, mer psykiske lidelser og mer rus blant barn og unge, som trenger et mangfoldig hjelpeapparat. En kan ikke si at dette ikke er et bedre tilbud enn det vi har i Norge i dag til barn og unge. Dette er et viktig og nødvendig supplement i andre land, som fungerer veldig bra, noe komiteen burde ha vurdert i sin behandling av dette forslaget.

Jeg vil ta opp SVs forslag.

Presidenten: Representanten May Hansen har tatt opp det forslag hun refererte til.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [10:12:05]: Jeg har lyst til å lese opp et brev som er blitt sendt til hele familie-, kultur og administrasjonskomiteen. Jeg tror det er viktig at vi tenker på hva dette betyr for enkeltmennesker. Brevet er fra en kvinne som tok kontakt med oss, uten at hun visste at vi hadde foreslått å opprette et krisesenter for barn. Hun skriver:

«Som forhenværende mishandlet og seksuelt misbrukt barn i hjemmet, vil jeg på det mest innstendige insistere på at dette er nødvendig. Ikke alle overgrepsutsatte barn er så heldige at voksne avdekker eller mistenker overgrepene. Det er store mørketall. Voksne kvinner i Norge har i mange år nå hatt krisesentre å dra til. Barn har ingen steder å flykte til, til tross for at de skades langt alvorligere enn voksne kvinner som opplever mishandling eller voldtekt.

Dersom overgrepsutsatte barn fikk oppleve at samfunnet ga dem reell beskyttelse, ville det helt klart resultere i færre sosiale problemer og ulike typer avvik både i barne- og ungdomstiden og senere i livet (sosiologiprofessor Willy Pedersen skriver i innlegg i Aftenposten i dag) – og dette er 1. desember – «om seksuelt misbrukte jenters sårbarhet for tidlig alkoholdebut). Jeg opplevde selv som barn fortvilelsen over ikke å ha noe sted å flykte til; hadde ikke andre «fluktmuligheter» enn bøker, selvmord(sforsøk) og alkohol. Dessuten ble jeg svært deprimert og var redd hele tiden.

Jeg mener selvsagt at det er voksnes ansvar å oppdage overgrep mot barn, men vi vet hvor vanskelig dette er i praksis, og at voksne ofte kvier seg for å ta problemet opp. Viser til et debattinnlegg om dette i Dagbladet 4.10 i år av psykolog Turid Moen. Slik det har vært opp til i dag, lever mange barn i rene konsentrasjonsleire i hjemmene sine, og dette gjelder kanskje også fortsatt i institusjoner for noen barn. Jeg har snakket med andre voksne som ble utsatt for overgrep som barn som har kunnet fortelle at de gikk gatelangs på kvelden eller natten fordi de ikke ønsket å gå hjem og legge seg, siden de ikke fikk ligge alene i sengen sin. Selv streifet jeg alene rundt i skogen, og til tider gjemte jeg meg i fjøset eller låven på gården hvor jeg vokste opp.

Dersom de mest utsatte barna i samfunnet vårt skal tas på ramme alvor, må voksensamfunnet orke å ta opp kampen også mot de uheldige sidene ved familielivet, som at hjemmet og familien slett ikke alltid er det sted hvor barn «naturlig» føler de hører til.»

Jeg syns at dette er sterke og alvorlige ord som komiteen egentlig burde tenkt enda nøyere igjennom før man valgte å avvise dette så resolutt som det komiteen har valgt å gjøre. Det er mange barn som lever i tilsvarende situasjon, og som ikke aner hvor de skal be om hjelp. Etter at vi også har inkorporert FN's barnekonvensjon, mener vi fra SVs side at Norge har et ekstra stort ansvar for å ta barn på alvor. Da må vi også legge forholdene til rette for at det skal være mulig.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se nedenfor)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte

presidenten: Vi går da til votering over sak nr. 1 på dagens kart.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten har May Hansen satt fram et forslag på vegne av Sosialistisk Venstreparti.

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti kommer i konflikt med regelverket for budsjettbehandlingen i Stortinget når vi nå er inne i sluttfasen av denne behandlingen.

I § 19 i Stortingets forretningsorden er det slått fast at fagkomiteenes budsjettforslag ikke må fravike de rammer som Stortinget har vedtatt. Forslagene må dessuten

være helhetlige, og det kan ikke voteres over enkelte deler av et slikt forslag.

Etter presidentens oppfatning rammes forslaget fra Sosialistisk Venstreparti av denne bestemmelsen. Det vil undergrave regelverket for budsjettbehandlingen dersom forslag som har konsekvenser for neste års budsjett, behandles uavhengig av komiteenes budsjettbehandling. Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti vil derfor ikke kunne tas opp til votering, og anses som bortfalt.

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:85 (2003-2004) – forslag fra stortingsrepresentantene May Hansen og Inga Marte Thorkildsen om opprettelse av krisesenter for barn i de fem barnevernsregionene – avvises.

Presidenten: Presidenten legger opp avstemningen slik at det blir gitt anledning for bl.a. forslagsstillerne til å stemme imot innstillingen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 83 mot 12 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 10.23.11)

S a k n r . 2

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 10.24.
